

**Kunskap och lärande med fokus på didaktiska
processer, 7,5 hp**

**Version 220105
med reservation för eventuella ändringar.**

Kurskod:
9KP101 (Kompletterande pedagogisk utbildning till ämneslärare)
9VA101 (VAL-Vidareutbildning av lärare som saknar lärarexamen,
ULV-Utländska lärares vidareutbildning)
9FVG02 (Fristående kurs)

Vårterminen 2022

Innehåll

Förord	3
Kontaktuppgifter	4
Ämnesdidaktiker i KPU/VAL/ULV vt-22	4
Kursens innehåll, mål och organisering	5
Mål	5
Att skriva läslogg	6
Kursöversikt	7
Vecka 4.....	7
Vecka 5.....	7
Vecka 6.....	7
Vecka 7-8	7
Vecka 9.....	7
Vecka 10.....	7
Vecka 11.....	8
Vecka 12.....	8
Vecka 13.....	8
Examination och bedömning.....	9
Kursuppgift 1.....	10
Kursuppgift 2.....	10
Ämnesdidaktisk uppgift	10
Hemtentamen	11
Bedömningskriterier för examinationsuppgifterna	11
Utvärdering.....	12
Policy rörande fusk och plagiat.....	12
Vad händer vid fusk?.....	14
.....	14
Obligatorisk kurslitteratur	15
Valbar kurslitteratur	16

Förord

Välkommen till kursen *Kunskap och lärande med fokus på didaktiska processer 7,5 hp* vårterminen 2022.

Syftet med denna studiehandledning är att underlätta studierna genom att tydliggöra kursens syften, mål och upplägg. Förutom information om föreläsningar, litteratur och kursuppgifter omfattar studiehandledningen även information om examination och kursens bedömningsgrunder.

Det första tillfället i kursen kommer att ges digitalt. Kursen kommer sedan att ges alternerande mellan Campus Valla och digitalt, se alltid schema för vad som gäller för varje tillfälle. Observera att på grund av den pågående pandemin kan campusträffar ställas in med kort varsel och i stället ges digitalt. All information finns ett kursrum i lärplattformen LISAM där även länkar till föreläsningar och seminarier via ZOOM kommer att finnas. Till kursrummet finns även webverktyget TEAMS kopplat för att underlätta kontakten mellan er studenter. Var vänlig och läs informationen i länkarna här nedan:

Studera på distans - Checklista för studenter

<https://insidan.liu.se/HR-Personal/coronavirus/studera-pa-distans?l=svZoom>

Videomöten och skärmdelning <https://www.student.liu.se/itsupport/zoom-student?l=sv>

I studiehandledningen finns kursens schema och litteraturlista. Observera att det ämnesdidaktiska seminariet är obligatoriskt, övriga seminarier och föreläsningar är valfria men en mycket viktig del för att du ska kunna ta till dig kursinnehållet.

Med reservation för eventuella ändringar.

Lycka till med studierna!

Maria Sparf och Malin Wieslander
Kursansvariga

Kontaktuppgifter

Kursansvarig och seminarielärare (grupp 1):
Maria Sparf maria.sparf@liu.se 013-28 47 91

Kursansvarig och seminarielärare (grupp 2):
Malin Wieslander malin.wieslander@liu.se 013-28 47 71

Lärare: Mathilda Hallberg mathilda.hallberg@liu.se

Kursadministratör: Maria Lorin, maria.lorin@liu.se 013- 28 20 79

Programansvarig: Ingrid Olsson, ingrid.olsson@liu.se 013-28 44 71

Kursmentor: Åsa Howchin Wallén, asa.howchin-wallen@liu.se

Ämnesdidaktiker i KPU/VAL/ULV vt-22

Matematik, Peter Frejd
peter.frejd@liu.se

Grundläggande färdigheter, matematik, Cecilia Sveider
Cecilia.sveider@liu.se

Naturvetenskapliga ämnen och teknik, Lars Björklund, Charlotta Nordlöf
lars.bjorklund@liu.se
charlotta.nordlof@liu.se

Svenska, Suzanne Parmenius Swärd
suzanne.parmenius-sward@liu.se

Moderna språk och engelska, Thomas Svensk
thomas.w.svensk@bredband.net

Samhällsvetenskapliga ämnen+ek, fi, ps, Agneta Grönlund
agneta.gronlund@liu.se

Slöjd och estetisk verksamhet, huvudansvarig Helen Gustafsson
helen.gustafsson@liu.se

Trä- och metallslöjd, Bo Hinnerson,
bo.hinnerson@liu.se

Textilslöjd, Helen Gustafsson
helen.gustafsson@liu.se

Idrott och hälsa, Karin Bertills
karin.bertills@liu.se

Musik och bild, Margaretha Grahn
margaretha.grahn@liu.se

Studenter i fristående kurs utan ämnesbehörighet

Tomas Widholm
Tomas.widholm@liu.se

Kursens innehåll, mål och organisering

Kursen *Kunskap och lärande med fokus på didaktiska processer* vid Linköpings universitet, är en kurs som behandlar innebörden i begreppen kunskap och lärande.

I kursen behandlas olika kunskapsfilosofiska traditioner såsom idealism, rationalism och pragmatism. Ur ett historiskt och samtida perspektiv beskriver och jämför studenten olika traditioners syn på kunskap och lärande samt frågor om hur kunskap väljs ut för lärande. I kursen studeras hur olika ämnestraditioner utvecklar skilda kunskapssyner och syner på lärande. Detta jämför och resonerar studenten i relation till det egna ämnet som ämnesdisciplin, lärarutbildningsämne och skolämne. Studenten läser om olika lärandeteorier, däribland behaviorism, kognitivism, konstruktivism och socialkognitivism och belyser dessa i relation till barns, ungdomars och vuxnas lärande och kunskapsutveckling. Ur ett normkritiskt perspektiv diskuterar studenten slutligen elevens förutsättningar för lärande och kunskapsutveckling ur ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv. I kursens skriftliga examinationer uttrycker sig studenten enligt vedertagen praxis.

Mål

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna

- beskriva och jämföra olika teorier om kunskap och lärande
- belysa teorier om kunskap och lärande i relation till barn, ungdomar och vuxnas lärande och kunskapsutveckling
- normkritiskt diskutera förutsättningar för lärande och kunskapsutveckling ur ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv
- jämföra och resonera kring kunskapssyn(er) och synen på lärande inom det egna ämnet i form av universitetsdisciplin, lärarutbildningsämne respektive skolämne
- uttrycka sig skriftlig enligt vedertagen praxis

Kursen organiseras i ett antal föreläsningar och seminarier, genom litteraturstudier (skriv gärna läslogg, se nedan) och i arbete med kursuppgifter. Likaså innehåller kursen ett obligatoriskt seminarium i ämnesdidaktik. Kursens seminarier baseras på studentens förberedelser som att studera litteraturen och genomföra uppgifter. Uppgifterna följs upp och diskuteras vid seminarierna. Dessa bearbetningar betraktas som en förutsättning för lärandet och för att aktivt kunna bidra till innehållet i kursens seminarier.

Genom den nätbaserade lärplattformen LISAM sker en del av kurskommunikationen som den studerande ges möjlighet att medverka i tillsammans med kurskamrater och lärare. Via denna plattform ges även fortlöpande information under kursen och det är därför viktigt att den studerande regelbundet använder plattformen. Där finns även aktuella kursdokument som kursplan, studiehandledning med mera.

Den pedagogiska idén som kursens planeras utifrån är att kunskap utvecklas dels i samspel mellan en lärares arbete på skolan och teorier som kan förklara olika händelser i den praktiska vardagen, dels i dialog med andra. Ambitionen är därför att studieuppgifterna så långt det är möjligt skall knyta an till den egna verksamheten och erfarenheten och att den egna bearbetningen följs upp i seminarier med kurskamrater och lärarna under semi. Återkoppling på det egna studiearbetet fås därför framför allt i studiegruppernas diskussioner via Lisam och TEAMS samt vid föreläsningar och på seminarier.

Att skriva läslogg

Att skriva läslogg är ett bra verktyg för att ta till sig och bearbeta litteratur. Här finns några punkter som du kan använda dig av när du läser kurslitteraturen.

- Välj ut ett antal citat (med sidhänvisningar) ur texten, till vilka du fogar dina egna reflektioner. Citaten kan vara tilltalande, uppseendeväckande, störande, intressanta, förvirrande, provocerande etc.
- Fundera över texten som helhet. Vilken var den största lärdomen? Vad förvånade dig? Fanns det något som du reagerade på? Upplever du texten som trovärdig och väl genomarbetad?
- Skriv upp några frågor, dels om sådant du tycker är oklart i texten, dels om sådant som kan utgöra underlag för diskussion. Frågorna kan du ta upp vid gruppdiskussioner via TEAMS och vid seminarier.
- Efter gruppdiskussionerna kan du gärna komplettera din läslogg eftersom du då troligen har fördjupat din förståelse för texten.

Kursöversikt

Vecka 4

Detta är textmässigt en mycket omfattande kurs och du behöver börja läsa kurslitteraturen inför kursuppgifterna redan under inledningen av vecka 4. Se litteraturlistan. Använd möjligheten att skriva läslogg, se ovan och diskutera gruppvis i TEAMS. Förslag på tider för träffar via TEAMS finns i schemat via timeedit.

Se den inspelade kursintroduktionen innan kursdag den 27 januari.

Kursstart, torsdag 27 januari digitalt

13.15-14.00 Introduktion av kursen, genomgång av litteratur och LISAM-kursrummet. Maria Sparf, Malin Wieslander. Kursintroduktionen ges digitalt.

14.15-15.00 Föreläsning Kunskap om kunskap, Maria Sparf. Föreläsningen finns inspelad.

Vecka 5

Självstudier

Läs kurslitteraturen

Arbeta med kursuppgift 1.

Förbered dig inför seminarium 1, se Lisam.

Vecka 6

Fortsatta självstudier

Tisdag den 8 februari kl. 15.15-17.00 Seminarium 1. Kunskap i didaktiska processer i klassrummet.

Söndag den 13 februari kl. 23.59 Inlämning kursuppgift 1

Vecka 7-8

Fortsatta självstudier, arbeta med kursuppgift 2

Se inspelade föreläsningar. Perspektiv på lärande och lärandeteorier, (en kort övergripande föreläsning om lärande, en film om socialkonstruktivism och sociokulturell teori, samt en film om socialkognitiv teori), Malin Wieslander.

Vecka 9

Fortsatta självstudier och arbete med kursuppgift 2 och förberedelse till seminarium, se Lisam.

Tisdag den 1 mars Campusdag

kl. 10.15-12.00 Föreläsning: Perspektiv på lärande och lärandeteorier, (behaviorism, kognitivism, konstruktivism), Michael Tholander.

13.15-15.00 Workshop: Att analysera en undervisningssituation

15.15-17.00 Obligatoriskt ämnesdidaktiskt seminarium. Se respektive mapp i Lisam

Vecka 10

Se inspelade föreläsningar med Malin Wieslander om kunskap och lärande ur ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv.

Fortsatta självstudier och arbete med kursuppgift 2 och förberedelse till seminarium, se Lisam.

Tisdag den 8 mars kl. 15.15-17.00 Seminarium: Redovisning av workshopen *Att analysera en undervisningssituation*. Se instruktioner i Lisam.

Onsdag den 9 mars kl. 15.15-17.00 Seminarium: Jämlikhet och jämställdhet i undervisningen. Se instruktioner i Lisam.

Vecka 11

Fortsatta självstudier och arbete med kursuppgift 2.

Söndag den 20 mars kl. 23.59 Inlämning kursuppgift 2

Vecka 12

Måndag den 21 mars hemtentamen publiceras.

Fortsatta självstudier och arbete med hemtentamen.

Vecka 13

Fortsatta självstudier och arbete med hemtentamen.

Tisdag den 29 mars kl. 15.15-17.00 Uppföljande frågeseminarium

Söndagen den 3 april kl 23.59. Inlämning hemtentamen.

Examination och bedömning

Syftet med examinationen är flerfaldigt. Ett syfte är naturligtvis att kvalitetssäkra utbildningen genom att kontrollera att studenternas kunskaper motsvarar utbildningens målsättning. Detta är ett syfte som svarar mot samhällets krav på välutbildade lärare i den svenska skolan. Men det finns andra syften som har sin utgångspunkt i den enskilda studentens utveckling och möjligheter under studierna. För att uppnå dessa syften arrangeras i denna kurs flera examinationer som medger möjligheter att ta tillvara den återkoppling som man får av kurskamrater och lärare under kursens gång.

Kursen examineras med tre examinationsuppgifter, kod beroende på kurs då detta är en samläsningskurs:

9KP101 (Kompletterande pedagogisk utbildning till ämneslärare)

SRE2	Skriftlig redovisning	U, G, VG	3 hp
STN4	Skriftlig tentamen: hemtentamen	U, G, VG	3.5 hp
MRE1	Seminarium med skriftligt underlag, ämnesdidaktik	U, G	1 hp

9VA101 (ULV/VAL)

SRE1	Skriftlig redovisning	U, G, VG	3 hp
STN4	Skriftlig tentamen: hemtentamen	U, G, VG	3.5 hp
MRE1	Seminarium med skriftligt underlag, ämnesdidaktik	U, G	1 hp

9FVG02 (Fristående kurs, ämneslärare)

SRE1	Skriftlig redovisning	U, G, VG	3 hp
STN4	Skriftlig tentamen: hemtentamen	U, G, VG	3.5 hp
MRE2	Seminarium med skriftligt underlag, ämnesdidaktik	U, G	1 hp

Kursuppgift 1

Syfte: Uppgiften syftar till att kunna utveckla kunskap om, och redogöra för, olika teorier om kunskap samt visa förståelse kring skillnader mellan fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet.

Uppgift: Beskriv kunskapsformerna fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet och jämför dem med kunskapsformerna episteme, techne och fronesis. Diskutera därefter vilka av dessa kunskapsformer som anses vara viktiga idag och sätt i relation till aktuell läroplan.

Litteratur: Carlgren et al , 2009; Gustavsson, 2002; SOU 1992:94 samt läroplan för aktuell skolform, LGY11 eller LGR11, valfri debattartikel (se Lisam)

Kursuppgiften ska bestå av ca 3 sidor, typsnitt Times new Roman, teckenstorlek 12, 1,5 radavstånd (exklusive referenslista) Lämnas in under fliken "Inlämningar", "Kursuppgift 1" senast **den 13 februari kl. 23.59**

Namnge filen till "KU1.efternamn.förnamn.kurskod".

Kursuppgift 2

Syfte: Uppgiften syftar till att utveckla kunskap om, och kunna redogöra för, olika teorier om lärande samt belysa dessa ur ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv.

Uppgift: Beskriv kortfattat principer för lärande utifrån behaviorism, kognitivism, individual konstruktivism, socialkognitivism samt socialkonstruktivism/sociokulturellt lärande.

Diskutera därefter förutsättningar för lärande och kunskapsutveckling ur ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv, exempelvis hur användningen av olika lärandeteorier i undervisningen kan påverka elevers förutsättningar för lärande.

Kursuppgift 2 (ca 3 sidor exklusive referenslista, typsnitt Times New Roman, teckenstorlek 12, 1,5 radavstånd) läggs in i Lisam under fliken "Inlämningar", "Kursuppgift 2" senast den **20 mars 23.59**. Namnge filen till "KU2.efternamn.förnamn. kurskod".

Litteratur: Björkman & Bromseth (red), 2019; SOU 2010:99; Säljö, 2020; Woolfolk & Karlberg, 2015 (ej kapitel 8 och 14); Öhman, 2014, Öhrn, 2014.

Ämnesdidaktisk uppgift

Ämnesdidaktiken organiseras som ett stråk genom hela utbildningen. Det innebär att det i de flesta kurser finns ett ämnesdidaktiskt inslag i form av en kursuppgift och ett seminarium. Kursuppgifterna anknyter till kurserna på olika sätt och innehållet kan variera mellan olika ämnen. Du som har flera ämnen väljer själv i vilket av ämnena du önskar genomföra det ämnesdidaktiska inslaget i varje kurs. I schemat för kursen framgår när de ämnesdidaktiska seminarierna äger rum.

Om du får förhinder och inte kan delta i seminariet förväntas du ändå genomföra kursuppgiften och ev. en kompletterande uppgift som du får av din ämnesdidaktiker. Om du inte kan komma på det ämnesdidaktiska seminariet anmäler du detta till din ämnesdidaktiker.

Om du av någon anledning inte genomför den ämnesdidaktiska uppgiften inom ramen för den tid kursen genomförs skall uppgiften skickas via mail till din ämnesdidaktiker. Glöm ej att ange kurskod och år.

Det ämnesdidaktiska kursmålet i kurs 9KP101, 9VA10, 9FVG021 är att ”jämföra och resonera kring kunskapssyn(er) och synen på lärande inom det egna ämnet i form av universitetsdisciplin, lärarutbildningsämne respektive skolämne”. Information om den ämnesdidaktiska uppgiften – och när den ska lämnas in – finns i ämnesmappar under ”Kursdokument” i Lisam.

Om du har frågor som rör ämnesdidaktiken, ta kontakt med din ämnesdidaktiker.

Hemtentamen

Examination STN består av en hemtentamen. Uppgiften är individuell och ska genomföras självständigt. Hemtentamen kommer att finnas tillgänglig i Lisam den 21 mars 2022.

Hemtentamen (3-5 sidor exklusive referenslista, typsnitt Times New Roman, teckenstorlek 12, 1,5 radavstånd) lämnas in i Lisam senast den **3 april** kl 23.59 under fliken ”Inlämningar”, ”Hemtentamen”. Namnge dokumentet till ”Hemtentamen.efternamn.förnamn.kurskod”.

Tillåtna hjälpmedel är all kurslitteratur, valbar rekommenderad litteratur, samt Lisam-material. Du skall använda kurslitteraturen i din argumentation och i dina reflektioner. Examinationen är ett tillfälle då du redovisar vad du lärt dig under kursen, så tänk på att visa både bredd och djup i dina litteraturstudier och reflektioner. Gör hänvisningar i texten till litteratur du refererar till och samla den refererade litteraturen i en litteraturlista.

Att tentamen är individuell innebär att inget samarbete får förekomma. Om sådant samarbete upptäcks betraktas det som fusk. Som fusk räknas också plagiat exempelvis av varandras eller tidigare studenters kursuppgifter. Läs Urkunds Plagiathandbok som finns inlagd på LiUs hemsida. Längre fram i detta dokument finns det viktigaste om plagiat.

Det ges 2 omtentamenstillfällen på kursen. Därefter tenteras kursen vid ordinarie tentamenstillfällen nästa gång kursen ges.

Omtentamenstillfälle 1: 15 maj 2022

Omtentamenstillfälle 2: 12 juni 2022

Bedömningskriterier för examinationsuppgifterna

Att ha i åtanke när du skriver dina uppgifter och din hemtenta:

- Det finns ett krav på språk och formalia i samtliga uppgifter vilket innebär att språket i de skriftliga uppgifterna ska följa vedertagna svenska skrivregler.
- använd tydlig disposition och struktur
- din text ska genomsyras av relevans och saklighet samt adekvat användning av begrepp och teorier,
- variera användningen av kurslitteraturen för att få djup och bredd i texten,
- underbygg tolkningar och egna ställningstaganden med referenser till litteraturen
- var tydlig kring ”vem som säger vad” – använd referatmarkörer och var noga med hur du anger dina referenser och din litteraturlista.

Observera att lärarna har 15 arbetsdagar för att rätta uppgifter efter det att inlämningen stängt. Vid särskilda omständigheter (exempelvis flera sammanhängande helgdagar eller sjukdom) kan detta förlängas. Du kan därför inte förvänta dig att få återkoppling snabbare även om du lämnar in din uppgift innan sista inlämningsdag.

Godkänd

För att studenten skall erhålla betyget *Godkänd (G)* på kursen skall följande krav uppfyllas:

- Tentamen skall, i relation till kursmålen och uppgiften, ha ett relevant innehåll och en tydlig struktur
- Texten är skriven med god språkbehandling
- Texten visar på förtrogenhet med det presenterade området
- Begrepp, modeller och teorier används på ett adekvat sätt
- Möjliga samband och orsaksrelationer mellan företeelser/händelser/skeenden beskrivs
- Problematiseringar och analyser görs med koppling till kursens innehåll
- Referenshantering är huvudsakligen korrekt enligt vedertaget referenssystem (APA, Harvard). Litteraturlistan finns och är i stort sett utan anmärkning.
- Slutsatser dras om hur vunna erfarenheter kan omsättas i framtida yrkesutövning

Väl godkänd

För att studenten skall erhålla betyget *Väl godkänd (VG)* på kursen skall han/hon ha uppnått kraven för betyget godkänd. Därutöver skall studenten leva upp till följande krav:

- Studenten skall visa förmågan att använda kursens teoretiska kunskap som verktyg i självständiga resonemang
- Innehållet i texten såsom utgångspunkter och teoretiska antaganden redovisas, problematiseras och analyseras på ett väl underbyggt sätt
- Referenshantering är korrekt enligt vedertaget referenssystem (APA, Harvard). Litteraturlista finns och är utan anmärkning.

Underkänd

Att inte uppfylla kriterierna för godkänd innebär att man blir underkänd, men här särskiljs två kriterier som direkt och enskilt kan ligga till grund för att den studerande ges betyget *Underkänd (U)* på kursen.

- Tentamen kännetecknas av allmänt tyckande och brist på förankring i kurslitteraturen, eller innehåller rena, ofreflekterade beskrivningar av innehållet i kurslitteraturen.
- Den studerande inlämnar ett skriftligt arbete som, i enlighet med Linköpings universitets och Ämneslärarutbildningens policy, betraktas som fusk/plagiat (se policy nedan).

Utvärdering

Utvärderingen sker efter kursens slut och fylls i elektroniskt i Evaliuate (kursutvärderings-system). Den studerande får vid detta tillfälle möjlighet att ge synpunkter på kursens olika delar och bidra med nya idéer. Utvärderingen gäller bl.a. kursplan, studiehandledning, kursens organisering, arbetsformer, föreläsningar, litteratur samt lärares och studenters insatser. Det är mycket värdefullt för oss att få del av era synpunkter och vi önskar att ni alla tar er tid att fylla i kursutvärderingen när kursen är slut.

Policy rörande fusk och plagiat

På senare år har det inom Läraryrkeprogrammets olika delar lagts ökad vikt vid vetenskapligt skrivande. Uppsats- och rapportskrivande återkommer därför som ett centralt moment i många kurser. Tyvärr har det parallellt med denna utveckling också skett en ökning av antalet

fall av uppsatsplagiat, både inom universitetet och i skolan, vilket bland annat kan hänföras till tillgängligheten av olika former av hemsidor och färdiga uppsatser på Internet.¹

Den definition av fusk och plagiat som Linköpings universitets disciplinnämnd utgår ifrån finns i Högskoleförordningen (10 kap. 1 §):

Disciplinära åtgärder får vidtas mot studenter som
1. med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när studieprestation annars skall bedömas . . .²

Enligt Hult och Hult är alltså fusk och plagiat en medveten handling, men det finns däremot inga objektiva kriterier för vad som räknas som sådant. Det beror helt enkelt på i vilket sammanhang denna handling företagits, och vilka instruktioner läraren gett.³

När vi på lärarutbildningen ska bedöma vad som är plagiat utgår vi från vad universitetets disciplinnämnd bedömt vara plagiat i några tidigare fall, och det visar sig att detta stämmer väl överens med vad lärare och studenter vid universitetet anser vara plagiat/fusk.⁴ Givet ovanstående definition av fusk och plagiat kan säkert många ”snedsteg” vara gränsfall, men i följande stycke räknar vi upp de handlingar som vi anser bryter mot vetenskaplig kod såväl som universitetets regelverk.

Ett plagiat är något som studenten 1) *inte har skrivit själv*, utan som har tagits från någon annan författare – antingen genom att skriva av eller att kopiera från en källa, t.ex. en bok, artikel eller hemsida – och som 2) *saknar en ordentlig källhänvisning* som visar var det avskrivna/kopierade har sitt ursprung. Det står naturligtvis studenten fritt att referera och citera källor – det ska man göra i en vetenskaplig uppsats – men det måste klart framgå vilka dessa källor är. Studenten måste ge originalkällorna erkännande för den information som de står för. Nu ska detta inte överdrivas genom att ha en not eller parentes efter varje ord eller mening, utan man kan samla ihop flera källhänvisningar i samma not/parentes efter ett kortare avsnitt. Dock ska man alltid ha en källhänvisning med sidor direkt efter ett citat. Långa stycken av en *hemtentamen/uppsats* utan källhänvisningar leder till misstanke om plagiat, t.ex. att uppsatsen skulle vara tagen från någon databas på Internet. Bland de uppsatser som blivit fällda för plagiat i disciplinnämnden kan man notera att där nästan helt saknas källhänvisningar, och de få som finns är ofta vilseledande, d.v.s. de leder till fel källor. Som verktyg för att komma tillrätta med plagiat använder vi oss i vissa kurser av databasen URKUND, till vilken studenten ska skicka sin examinations- och/eller fördjupningsuppgift.⁵ Denna nättjänst kan dock inte svara på om en text är plagierad eller ej, men visar på delar av texten som bör kontrolleras för att kunna avgöra om det rör sig om plagiat.

Kunskapssyn, lärande och didaktik

Till sist kan det vara på sin plats att koppla frågan om fusk och plagiat till kunskapssyn och lärande. Plagiat är ett uttryck för att studenten fokuserar på att klara kurser och få betyg på ett felaktigt sätt. För den student som i första hand vill *lära sig* blir examinationstillfället ett

---

¹ Se t.ex. DN 2005-06-07, www.dn.se/DNet/road/Classic/article/0/jsp/print.jsp?&a=424862, 2005-06-08; *Lärarnas tidning* nr. 16 2005.

² Citerat i Hult, Å., & Hult, H. (2003). *Att fuska och plagiera – ett sätt att leva eller ett sätt att överleva?* CUL-rapporter nr. 6. Linköping: Linköpings universitet, s. 11.

³ Hult och Hult 2003 s. 11.

⁴ Se Hult och Hult 2003 s. 29, 33.

⁵ URKUND är en skandinavisk databas och nättjänst för att motverka plagiat som har utvecklats i samarbete med pedagogiska institutionen vid Uppsala universitet. För mer information, se www.orkund.se.

lärtillfälle.⁶ För alla studenter – och kanske speciellt blivande lärare – bör bildning gå före utbildning, och sett från den synvinkeln är själva *skrivprocessen* något av det mest lärorika man kan ägna sig åt.

Ökningen av uppsatsplagiat i skolan ställer också nya krav på dem som läser på Lärarprogrammet. Mycket talar för att dagens och framtidens lärare behöver vara kompetenta användare av informations- och kommunikationsteknik och dessutom goda vetenskapliga skribenter och stilister, bl.a. för att kunna känna igen och stävja olika former av plagiat. Men lärare behöver även omfatta och förmedla en kunskapsyn där skrivande som process och lärtillfälle betonas.

Vad händer vid fusk?

Misstanke om fuskförsök anmäls till universitetets rektor och ärendet behandlas i universitetets disciplinnämnd. Nämnden består av universitetets rektor, en lagfaren ledamot, en lärarrepresentant och två studeranderepresentanter.

En varning eller avstängning från undervisning och examination i upp till sex månader kan bli följden av fuskförsök. Den vanligast utdömda påföljden är två månaders avstängning. Vid beslut om avstängning meddelas berörda institutioner inom Linköpings Universitet och CSN. Avstängning gäller från och med den dag då beslutet tas. Universitetet ser lika allvarligt på fusk vid laboration, hemtentamen, uppsatsskrivning etcetera, som på fusk vid skriftlig tentamen.

---

⁶ Hult och Hult 2003 s. 17.

Obligatorisk kurslitteratur

Björkman, L. & Bromseth, J. (red.) (2019). *Normkritisk pedagogik: perspektiv, utmaningar och möjligheter*. (Upplaga 1). Studentlitteratur. Tillgänglig i Lisam.

Carlgren, I., Forsberg, E. & Lindberg, V. (2009). *Perspektiv på den svenska skolans kunskapsdiskussion*. Rapport 7/2009. Stockholms universitetsförlag & Centrum för studier av skolans kunskapsinnehåll.

Nedladdningsbar: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:371489/FULLTEXT01.pdf>

Gustavsson, B. (2002). *Vad är kunskap? en diskussion om praktisk och teoretisk kunskap*. Statens Skolverk. Tillgänglig i Lisam

Lönnheden, C. & Olstedt, E. (2004). Med erfarenhet som utgångspunkt. I A. Bron & L. Wilhelmson (Red.), *Lärprocesser i högre utbildning* (s. 104-118). Liber. Tillgänglig i Lisam.

Skolverket (2009). *Vad påverkar resultaten i svensk grundskola? Kunskapsöversikt om betydelsen av olika faktorer*. Sid. 14-39, 86-121, 208-259.

Nedladdningsbar: <https://www.skolverket.se/getFile?file=2260>

SOU 1992:94 *Bildning och kunskap. Särtryck ur läroplanskommitténs betänkande: Skola för bildning*. Skolverket, 1992.

Nedladdningsbar:

<https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a652683/1553955597894/pdf135.pdf>

SOU 2010:99. *Flickor, pojkar, individer – om betydelsen av jämställdhet för kunskap och utveckling i skolan*. Fritzes. Sid. 1-89, 231-246. Nedladdningsbar:

<http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2010/01/sou-201099/>

Säljö, R. (2020). Den lärande människan – teoretiska traditioner. I U. P. Lundgren, R. Säljö & C. Liberg (red.) *Lärande, skola, bildning. Grundbok för lärare* (s. 203-264). Bokförlaget Natur & Kultur.

Woolfolk, A. & Karlberg, M. (2015). *Pedagogisk psykologi*. United Kingdom: Pearson Education Ltd. (ej kapitel 8 och 14)

Öhman, J. (2014). Om didaktikens möjligheter – ett pragmatiskt perspektiv. *Utbildning & Demokrati*, 23(3), 33-52.

Öhrn, E. (2014). Framställningar av utbildning, prestationer och kön. I: Öhrn, E. & Holm, A-S. (Red). *Att lyckas i skolan: Om skolprestationer och kön i olika undervisningspraktiker*. (ss. 177-187). Göteborg: Göteborgs universitet. Tillgänglig i Lisam.

Aktuell läroplan för gällande skolform.

Valbar kurslitteratur

Ambjörnsson, F. (2004). *I en klass för sig: Genus, klass och sexualitet bland gymnasietjejer* (Doktorsavhandling). Ordfront.

Hugo, M. (2011). *Från motstånd till framgång – att motivera när ingen motivation finns*. Liber.

Nylund, M., & Rosvall, P-Å. (2011). *Gymnasierreformens konsekvenser för den sociala fördelningen av kunskaper i de yrkesorienterade utbildningarna*. Pedagogisk Forskning i Sverige, årg 16, nr 2, s. 81–100.

Schött, K., Hållsten, S., Moberg, B. & Strand, H. (2015). *Studentens skrivhandbok*. Liber.

Säljö, R. (2015). *Lärande: en introduktion till perspektiv och metaforer*. Gleerups.

Vygotskij, L. S. (1978). *Mind in Society: the development of higher psychological processes*. Cambridge, Mass.: Harvard U.P.

Wiltgren, L. K. (2020). Polite exclusion: high-performing immigrant students experience of peer exclusion, *Race Ethnicity and Education*. Tillgänglig i Lisam.

I kursrummet finns ytterligare debattartiklar och dokument tillgängliga. Dessa kan användas som valfri litteratur.